

SERIOUS GAME

DE INTERACTIEVE DOCUMENTAIRE BALANCE OF POWER DOET JE SPELENDERWIJS BESEFFEN DAT EEN MASSALE OVERSTAP NAAR DUURZAME ENERGIE ONVERWACHTE EN ALARMERENDE GEVOLGEN KAN HEBBEN.

Het kijken naar Balance of Power is een spannende maar ook nogal onrustbarende ervaring. Na afloop overheerst een gevoel van 'waarom wist ik dit niet?' Kijken is niet het juiste woord eigenlijk, hoewel het een uiterst filmische ervaring is. Je kunt beter zeggen 'spelen', want dit is een zogenaamde 'serious game', een gefingeerde documentaire waarvan de verhaallijn wordt beïnvloed door de keuzes die je als speler/kijker gedurende de game maakt. Wie Balance of Power op www.game.energy speelt, ervaart de game als een soort thriller omdat duidelijk wordt dat het nog spannend kan worden als iedereen massaal elektrisch gaat rijden en als particulieren en elektriciteitsbedrijven massaal zonne- en wind-energie opwekken en aan het elektriciteitsnet leveren.

CONSEQUENTIES EN COMPLICATIES VAN EEN DUURZAME ENERGIEHUISHOUDING

Dat net moet de enorme toename van vraag naar én aanbod van elektriciteit wel aankunnen. En daar kan het één en ander misgaan, als we niet goed nadenken over de mogelijke consequenties en complicaties die de overstap naar een duurzame energiehuishouding met zich mee zal brengen. Zaken waarover je zelden hoort. In het zwartste scenario in Balance of Power zijn dat massale stroomuitval, overstromingen, maatschappelijke onrust en plunderingen. Niet bepaald begrippen die je associeert met alle positieve aspecten van het afstappen van fossiele brandstoffen. Maar ze zouden realiteit kunnen worden. Want Balance of Power mag dan af en toe aandoen als een thriller, de inhoud is, om Energie Minister en hoofdperson Ireen Jansen te citeren,

géén fictie. Er zal gekozen moeten worden voor één of andere oplossing voor de gesignaleerde kans dat de boel plat gaat. De discussie die Balance of Power op gang wil brengen, is of dat louter versterking van het bestaande netwerk zou moeten zijn, of dat er flexibiliteit in de infrastructuur moet worden ingebouwd. Flexibiliteit die inhoudt dat de vraag en het aanbod van duurzame stroom op afstand kan worden 'bestuurd', door consumenten te betalen om het stroomverbruik en de stroomopbrengst van hun apparaten en voorzieningen automatisch te laten reguleren om pieken en dalen beter op te kunnen vangen. De vloerverwarming een half uurtje uit zonder dat je daar iets van merkt of de elektrische auto niet 's avonds meteen na thuiskomst opladen, maar automatisch midden in de nacht. En hoe die flexibiliteit dan verhandeld en gereguleerd zou kunnen worden. Een betrekkelijk complex verhaal dat door de zeer gedreven hoofdrolspelers in dit verhaal niettemin duidelijk wordt uitgelegd.

EEN AMBITIEUZE POLITICA, EEN GEWIEKSTE ENERGIELEVERANCIER, EEN CONSERVATIEVE NETBEHEERDER EN EEN SMART ENERGY-ENTREPRENEUR

Die hoofdrolspelers in Balance of Power zijn een ambitieuze politica, een gewiekste energieleverancier, een conservatieve netbeheerder en een hippe smart energy-entrepreneur. Plus de documentairmaker zelf, een rol die wordt overgenomen door de speler van de game. Plaats van handeling is een kustgebied in een fictief Europees land, ergens in de zeer nabije toekomst.

De voertaal is Engels, maar het zou overal kunnen zijn. In deze regio is de energietransitie in volle gang. Bedrijven en consumenten zijn massaal over aan het stappen op duurzame energiebronnen. Fossiele brandstoffen worden steeds minder ingezet; alles draait op en om elektriciteit, opgewekt door zon en wind. Elektrische auto's zijn geen uitzondering meer, maar in de meerderheid. Bedrijven, particulieren en gemeenten zijn, door de massale aanwezigheid van hun eigen zonnepanelen en windmolens, zelf energieproducenten geworden die overtollige stroom leveren aan het net. Balance of Power begint met een nieuwsuitzending van een tv-station waarin een professor waarschuwt voor onbalans in dat elektriciteitsnet. Die zal optreden als er nóg meer elektrisch zal worden gereden - elektrisch auto's zijn grote stroomverbruikers - of als door weersomstandigheden ineens grote pieken of dalen optreden in het aanzwellende aanbod van energie uit zon en wind. Uitschieters waarop het netwerk niet is berekend.

DRIE JAAR ENERGIEDILEMMA'S

Energie Minister Ireen Jansen, die ambities heeft om president te worden, besluit op basis van de voorspellingen van de professor een groep experts bijeen te roepen: het Energy Committee. Als speler van Balance of Power maak je drie van hun jaarlijkse vergaderingen mee. Je kijkt daarbij door de ogen van Alex, een documentairemaker die minister Ireen met de camera volgt. Alex heeft een vertrouwensband met de zeer daadkrachtige politica, die goed beseft dat de beslissingen die ze moet nemen niet alleen grote gevolgen zullen hebben voor burgers, maar ook voor haar ambities om president te worden. Ireen, zo wordt tijdens het spelen duidelijk, ziet consumenten óók als kiezers en black-outs en onrust kosten haar stemmen.

Degene die zich, naast de professor, het meeste zorgen maakt

over die black-outs, is netbeheerder Daeneel Petterson, bijgenaamd 'de tyrannosaurus' wegens zijn behoudende opvattingen over hoe het elektriciteitsnet moet worden ingericht. En wegens zijn tamelijk botte optreden. Daeneel is in het begin van Balance of Power een tikje zwaar aangezet en bijna een karikatuur, maar hij ontpopt zich gaandeweg als een meer genuanceerde figuur die in sommige scenario's zelfs heel hard nodig blijkt. Het andere nogal traditioneel ingestelde lid van het Energy Committee is Han

Stark, een amicale maar ook geslepen stroomproducent met een zeer commerciële geest die het al jaren prima kan vinden met netbeheerder Daeneel en hun gedeelde belangen graag en volleerd behartigt. De reactie van het powerkoppel Daeneel en Han op de publieke hysterie die is uitgebroken na de waarschuwende woorden van de professor, is even simpel als voorspelbaar: het enige wat ons te doen staat, is het net simpelweg verzwaren. Meer capaciteit, waardoor de black-outs wegens overbelasting van het net iedereen bespaard zullen blijven. En wat de tijden van schaarste betreft: als de wind niet waait en de zon niet schijnt maar toch iedereen de weg op wil in zijn elektrische auto, heeft Han genoeg gasturbines achter de hand om een 'ocean van elektriciteit' het net op te laten stromen. Het klinkt allemaal eenvoudig en doeltreffend. En, zo merkt Ireen Jansen fijntjes op, peperduur en wat die gasturbines betreft in strijd met de wens om de energievoorziening duurzaam te maken.

Om ook een nieuw geluid te laten horen, heeft Jansen dus een laatste speler aan haar Energy Committee toegevoegd: de smart energy-ondernemer Chloe Chevalier, vol enthousiasme en met solide maar disruptieve nieuwe ideeën die door de traditionele partijen aanvankelijk als onwerkbaar worden afgedaan. Chloe pleit voor een flexibiliteitsmarkt als aanvulling op de verzwaring van het netwerk die Daeneel en Han voorstellen. Ireen Jansen, beducht voor de enorme kosten die alleen een dure netverzwaring zou meebrengen en die zouden worden doorberekend aan consumenten (en kiezers), neemt Chloes ideeën als enige wél serieus. Dat wil zeggen: documentairemaker Alex is er ook nog.

FEEDBACK OP KEUZES EN DE CONSEQUENTIES ERVAN

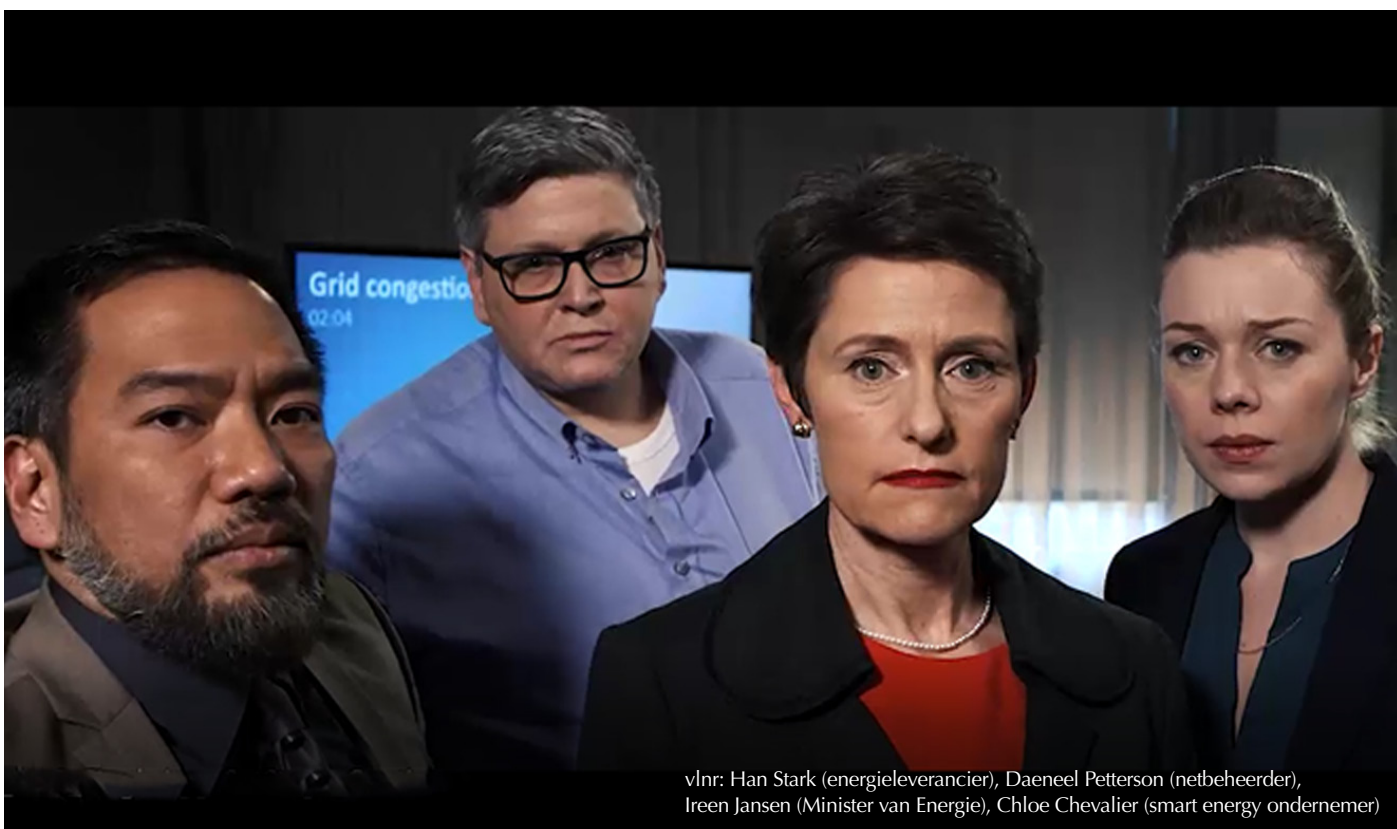
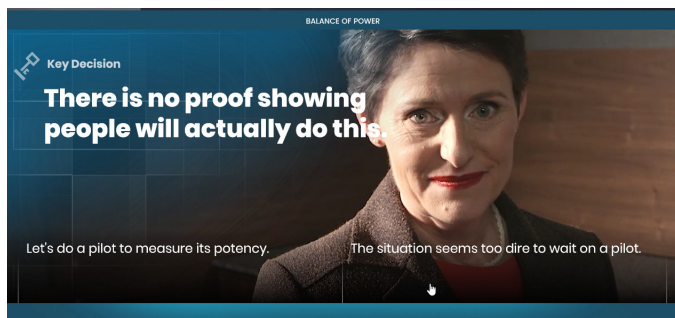
Het slimme van de constructie van Balance of Power is dat de keuzes die je als speler uit Alex' naam moet maken, invloed hebben op het verloop van het verhaal. Dus als je telkens als Ireen zich tot de camera wendt bepaalde beslissingen neemt - bijvoorbeeld wel of geen pilot met een flexibiliteitsmarkt, of wel of geen verplichte regulering van zo'n markt - kan je het verhaal sturen en bijvoorbeeld Chloe's aanpak het voordeel van de twijfel gunnen of haar juist in de wielen rijden. Omdat Balance of Power gepauzeerd kan worden en ook snel opnieuw kan worden gespeeld, waarbij de fragmenten die je al gezien hebt kunnen worden overgeslagen, is het mogelijk om verschillende scenario's uit te proberen en te kijken wat in die specifieke gevallen de uitkomst zou kunnen zijn. Bij sommige keuzes worden de waarschuwende woorden van de professor werkelijkheid en leidt een storm in combinatie met stroomuitval bijna tot een catastrofale overstroming, in andere scenario's is de uitkomst evenwichtiger. De speler krijgt na zijn of haar keuzes feedback op de consequenties ervan.

De technisch complexe materie en vooral de mogelijke gevolgen van de energietransitie en de manieren waarop we daarmee om kunnen gaan, worden op een onderhoudende manier duidelijk gemaakt. Juist doordat de karakters van de hoofdpersonen nogal dik zijn aangezet - soms is Balance of Power niet alleen een thriller maar ook bijna een comedy - blijf je als speler bij de les.

De les die je zou kunnen trekken, is dat hoewel versterking van de capaciteit van het elektriciteitsnet in sommige gevallen zeer gewenst en zelfs onvermijdelijk is, die niet overal zaligmakend is. Slimmere en meer flexibele oplossingen kunnen helpen om pieken en dalen in vraag en aanbod op te vangen. Om een vergelijking te maken met het wegennet: op sommige plaatsen helpt het om snelwegen vijfbaans te maken, maar om dat overal te doen is onnodig en onbetaalbaar. Dat is een les die je zou kunnen trekken, want in Balance of Power is er geen 'goed' of 'fout'. Het doel van het spel is dat de keuzes en kwesties op een toegankelijke manier aan de orde worden gesteld en daar slaagt het, vooral ook door de inzet van de speler van het spel, goed in. De goeiige tyrannosaurus, de slimme stroomproducent, de disruptieve nieuwkomer en de streberige presidentskandidaat slagen erin om een weerbarstige materie, die bij lang niet iedereen buiten het vakgebied bekend is, op een geestige en toch niet te gesimplificeerde manier aan de orde te stellen. Met als doel zoveel mogelijk 'balance of power'

VOOR IEDEREEN, POLITICUS, PRODUCENT OF CONSUMENT, GRATIS TE SPELEN OP WWW.GAME.ENERGY

'Balance of Power' is vrij toegankelijk en voor iedereen gratis te spelen op www.game.energy. Dit project is uitgevoerd met subsidie van het Ministerie van Economische Zaken, Nationale regelingen EZ-subsidies, Topsector Energie uitgevoerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

vlnr: Han Stark (energieleverancier), Daeneel Petterson (netbeheerder), Ireen Jansen (Minister van Energie), Chloe Chevalier (smart energy ondernemer)